

Szín

A MAGYAR MŰVELŐDÉSI INTÉZET LAPJA

3/1-2

TARTALOM

Editorial I

Megkérdeztük

Vitányi Ivánt 1

- A kulturális törvény legitimitást adott a közművelődés gyakorlatának – Interjú *Inkei Péterrel* 3
Vadász János: „A törvény önmagát nem érvényesíti” 5
Az elkövetkezendő évek igazolják vagy cáfolják a kompromisszumok életképességét – Beszélgetés *Dr. Molnár Péterrel* 9
Jagasics Béla: A törvény kapujában 13
Kerekes László: A törvény szellemében 15
Gelencsér Katalin: A települési önkormányzatok 77. § alatt értendő közművelődési feladatai 17
Romhányi András: Kultúrát a szakmával az emberért 19
Hazag Mihály: A megyei közművelődési szakmai tanácsadás és szolgáltatás feladatai egy közművelődési-igazgatási szakember szemével 22
Dr. Mester Gyuláné: Gondolatok a közművelődésről a törvény kapcsán 25
Dr. Riez Ferenc: Somogyi jelenségek és elképzelések 26
Borbáth Erika: A Magyar Művelődési Intézet feladatai a törvény végrehajtásában 28
Nézőpontok a törvény értékelésében (Megszólalnak: *Balázs József* nagyrédei polgármester, *Békés György* ercsi alpolgármester, *Molnár Tamásné* kassai, *Gengye Rezső* vasvári, *Pócza Zoltán* kőszegi művelődési ház igazgatók, *Bakos György* kőszegi KIB-elnök, *Mester Gyuláné* Fejér megyei önkormányzati főtanácsos, *Kuti Csaba* balatonkenesei polgármester és a Veszprém megyei Közgyűlés Pénzügyi Bizottságának elnöke) 31
Földiák András: Törvény-ügyi kalauz 34
- Internet Játékház a hazai játékkultúráért 38
Pályázat 39
Közlemények, felhívás, tájékoztatás

A SZÍN a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával jelenik meg.

SZÍN - országos közművelődési folyóirat. Megjelenik kéthavonta. A Magyar Művelődési Intézet lapja.
Szerkesztő bizottság: *Bóka Mária* (Székesfehérvár), *Gyulai Lajos* (Miskolc), *Jagasics Béla* (Zalaegerszeg),
Kary József (Eger), *Slézia Gabriella* (Budapesti Művelődési Központ), *Szabados Péter* (Kaposvár).

Olvasószerkesztő: *Izinger Anna*. Főszerkesztő: MÁTYUS ALIZ.

Kiadja a Magyar Művelődési Intézet. Felelős kiadó: FÖLDIÁK ANDRÁS.

A szerkesztőség címe: 1014 Budapest, Corvin tér 8.

Postacím: 1251 Budapest, Pf. 101. Tel: 201-5053. Fax: 201-5764

Megrendelhető a szerkesztőség címén.

Évi 6 szám ára ÁFA-val: 607 Ft + postaköltség.

Borítóterv: *Szűts Eszter*

E számunkat *Bakos Ildikó* szobrászművész rajzaival illusztráltuk.

ISSN 1416-6925

A Magyar Közlönyben, a Magyar Köztársaság hivatalos lapjának 112. számában, amely 1997. december 15-én, hétfőn jelent meg, a közlöny 8369. oldalától kezdődően megjelent az 1997. évi CXL. törvény a kulturális javak védelméről és a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről. A törvényt az Országgyűlés az 1997. december 9-i ülésnapján fogadta el.

Született egy törvény, amely szerencsés esetben segíti lehetőségekhez jutni az embereket. Hogy legyen hol találkozniuk, hogy táncolhassanak, énekeljenek, hogy esetleg még ahhoz is hozzásegítsék őket valahol, hogy újból munkát találhassanak. Hogy mit rejt a törvény által biztosítani célzott lehetőség, nagyon sok mindenben múlik. S az okok között sok erősebben meghatározó, mint amiről jó érzés szólni. De hogy valami mindig van, ami még múlik embereken, s hogy arról nem dönthető el, hogy az sok vagy kevés, az bizonyos. S az a valami tulajdonképpen minden emberen múlik. S azon kívül múlik – mert hatványozottan múlik – a településeken kitaró értelmiségen, a polgármesteri székekben ülő felelős embereken, s azokon a vállalkozással kísérletezőkön, akik nem felejtik el, hogy a környezetük – elsősorban az emberi – fogja visszaigazolni őket, s eszerint alakulhat a közérzetük. Arra, hogy – az a bármilyen kicsi is – múlik az emberen, figyelmeztető minden példa. Az is, amelyik ezt pozitívan mutatja, s az is, amelyik a fonákjáról igazolja. Egy kicsit még a legbehátároltabb dolgokon is lehet változtatni. S ha ez abban az irányban történik, amelyik az ott élőknek a legfontosabb, már megérte.

Nézem és figyelem Kolumbiát (ahol szintén ezetnyi probléma van), és irigylem őket és tudni szeretném, hogyan csinálják. Az ő Gabriel García Márquez-ük, Gabó annak az országnak. Aracataca, Márquez szülőfaluja Macondó lett a Száz év magány okán. De nem csak a falut hívják így a lakói, hanem egész Kolumbiát is a nép. És hogy Márquez hetven éves lett, ünnepel az egész ország. És már egy éve, mert Gabó pár évvel ezelőtt azt mondta, rosszul jegyezték be az anyakönyvbe, s ő egy évvel korábban született, mint az róla tudható.

Mi szakadt el nálunk és mennyire végérvényesen a teremtés és a mindennapok között? Mennyire lett minden privilégium, ami – élni is (másképp) – segítené. Hisznek-e még e dolgok összetételalkozásában a két oldalon? S mennyire gyengíti őket a végsőkig a feltöltődés természetesen nem adódó módja?

Nem hiszem, hogy csak minden a karibi napsütésen múlik.

Gabriel García Márquez március 6-án volt hetven éves.

Az adatok szerint 1998-ban, szerinte 1997-ben. S ez jó ok egy országnak egy éves ünneplésre. A Macondóból kirajzó sárga pillangók ellettek az eget, a vizeket, az újságok lapjait, a könyvek borítóját, az utcai plakátokat, de a tévé képernyőjét is, és aranyozott brosstúként a nők ruháját.

Gabriel García Márquez harminc évvel ezelőtt írta a Száz év magányt. Tizenöt évvel ezelőtt kapott Nobel-díjat.

Márquez kedvenc zeneszerzője: Bartók Béla.

MÁTYUS ALIZ

VITÁNYI IVÁNT az 1997-es kulturális alaptörvényről

– A törvényt már nagyon sokan várták, mert a nagy politikai-gazdasági változások után a kulturális intézmények és tevékenységek helyzetében sok volt a bizonytalanság. Vitányi Ivánnak nagy szerepe volt abban, hogy a törvény megszületett és abban is, amilyenné lett. Pozícióján túl is vállalta igazának védelmét, fontosnak látta, hogy a törvény megfeleljen az általa és sokak által legfontosabbnak tartott követelményeknek. Azokhoz az emberekhez sorolom emiatt őt, akinek etikai szempontjaik is vannak egy-egy ügy képviselőjében. Vállalható-e ez a megfogalmazás Vitányi Iván részéről?

– A törvény valóban nagyon fontos volt az egész közművelődés, tehát a múzeumok, könyvtárak, levéltárak, a művelődési házak és mozgalmak számára. Fontos, mert 1976-ban szabályozták utoljára, és azóta nagyon sok minden megváltozott. Kelltt tehát valaminek lenni, ami megszabja a kereteket, és amire, mint alapra, hivatkozni lehet. Nekem természetesnek látszott mindez és egyáltalán nem gondoltam arra, hogy ekkora problémák és küzdelmek lesznek belőle. Olyan problémák, amelyekben a magam személyes szempontjából is mérlegelnem kell az álláspontomat.

Nem arról van azonban szó, hogy nekem valamiféle saját, egyéni elképzeléscím lettek volna arról, hogy milyen legyen a törvény. Csak arról, hogy nagyon régóta (úgy 60 egynéhány éve) veszek részt a népművelés-közművelődés mindennapi munkájában, ezért körülbelül ismerem, hogy milyenek ezek az intézmények (művelődési házak, művelődési otthonok, faluházak, népházak, szabadidő központok) és mit jelentenek az ország művelődése számára. Ezért úgy gondoltam, hogy mindenképp meg kell őket védeni. Nem feltétlenül egyenként mindegyiket, legkevésbé a rosszakat, hanem magát az intézményt. A tapasztalatok szerint ugyanis legalább kétharmaduk jól dolgozik és ez elég arra, hogy a védelmet megkapják. Azt a lehetőséget kell megteremtteni, hogy a többi is teljesíteni tudja az elvárásokat.

Mondom, én ezt természetesnek tartottam, ezért ugyan csak megrökönyödtem, amikor láttam, hogy nem mindenki gondolja így. Hogy vannak olyanok, akik magát az intézményt tartották elavultnak, azt állítva, hogy eleve és mindörökre valamilyen központosított, bürokratikus kultúrát szolgál, hogy eleve és mindörökre szemben áll a civil társadalommal, a szabad kezdeményezésekkel, ezért mielőtt meg kell őket szüntetni, még a nevüket sem szabad meghagyni, a törvényből pedig mindenképp ki kell hagyni. Amikor ezekkel a törekvésekkel találkoztam, világos volt számomra, hogy ezt nem támogathatom, mert ismervén a való helyzetet, tudom, hogy nem így van. Tudom, hogy a művelődési ház és a civil társadalom, civil kultúra nem állítható egymással szembe, mint ahogy az intézmény és a tevékenység sem. Egy-mást feltételezik, csak akkor léteznek az egyik, ha létezik a másik is.

Én magam 1936-ban találkoztam először az ilyenfajta intézményekkel. Kiskunhalason jártam gimnáziumba, és kerültem kapcsolatba a KIE (Keresztyén Ifjúsági Egyesülettel). Annak közösségi házában Karácsony Sándor szellemében sokoldalú munka folyt, diákok, paraszt és iparos-gyerekek részvételével. Életem szóló élmény volt. Innen Sárospatakra kerültem, ahol az önképzőkörben arra vállalkoztunk, hogy ne csak a magunk